

Лекція 14.2

Судово-медична експертиза статевих злочинів

Лектор
к.м.наук, доцент кафедри патологічної анатомії, ННМІ СумДУ
зав. курсом «Судова медицина. Медичне право України»
Будко Ганна Юрївна

Класифікація статевих злочинів:

I Зґвалтування

- 1) із застосуванням фізичного насильства;
- 2) із застосуванням психічного примушення;
- 3) з використанням безпорадного стану.

II Задоволення статевої пристрасті неприродним способом

- 1) розбещення неповнолітніх;
- 2) гомосексуалізм;
- 3) зоофілія;
- 4) некрофілія;
- 5) фетишизм;
- 6) мазохізм;
- 7) садизм;
- 8) ексгібіціонізм.

Судово-медична експертиза зґвалтування:

Статевий акт – це фізіологічний акт, спрямований на продовження роду, а також для отримання статевого задоволення і який полягає у введенні статевого члена у піхву.

Ознаки статевого акту у жінок:

1. Виявлення слідів сперми на шкірі навколо зовнішніх статевих органів й у піхві (після статевого акту сперматозоїди визначаються у піхві протягом 3-5 діб).
2. Дефлорація, якщо жінка не жила раніше статевим життям.
3. Кров (із ушкодженого статевого члена) у жіночих статевих шляхах й на лобку.
4. Волосся з лобка чоловіка у жіночих статевих шляхах й на лобку.
5. Смегма у піхві (суміш секрету сальних залоз крайньої плоти, відмерлої епітеліальної тканини й вологи, що при недостатній гігієні статевих органів у необрізаних чоловіків накопичується у мішку крайньої плоти, а у жінок - навколо клітора й у складках малих статевих губ).
6. Вагітність.
7. Венеричні захворювання.

Ознаки статевого акту у чоловіків:

1. Клітини піхвового епітелію на статевому члені.
2. Наявність крові жінки (із розриву пліви, задньої спайки, менструальної) на лобку й статевому члені.
3. Волосся з лобка жінки на статевому члені й лобку чоловіка.
4. Венеричні захворювання.

Зґвалтування – це статеві зносини із застосуванням фізичного насилля, погрози чи з використанням безпорадного стану потерпілої особи.

Встановлення факту зґвалтування належить до компетенції правоохоронних органів.

Судово-медична експертиза може встановити факт зґвалтування тільки у випадках, коли статевий акт відбувався із застосуванням фізичного насилля, а також інколи з використанням безпорадного стану.

У інших випадках зґвалтування може бути встановлений тільки факт минулого статевого акту.

Основні питання, методики обстеження і характерні ознаки:

1. Чи порушена дівоча пліва й давність її порушення?

Обстеження потерпілої проводиться на гінекологічному кріслі. Враховують ушкодження присінка, стінок піхви, а також розриви дівочої пліви, як свіжі, так і давні. Питання вирішується за наявності розривів, а час порушення – за ступенем загоєння.

2. Чи не припускає будова перетинки можливість статевого акту без її порушення?

Звертають увагу на висоту, товщину, ступінь розтягненості дівочої пліви, наявність й виразність кільця скорочення. Непорушена, низька, м'ясиста, еластична, добре розтягнена пліва з отвором близько 2 см звичайно припускає статевий акт без її порушення.

3. Чи є достовірні ознаки вчинення статевого акту у природній або неприродній формі?

Під час огляду беруть вміст піхви на стерильний марлевий тампон й виготовляють мазки, що піддають судово-імунологічному дослідженню. Наявність у піхві сперматозоїдів є безперечним критерієм статевого акту у природній формі, а сперматозоїдів у ротовій порожнині чи прямій кишці – у неприродній.

4. Чи є на тілі постраждалої ушкодження характерні для зґвалтування?

У разі статевих злочинів спричиняються ушкодження статевих органів й навколо них, на молочних залозах й стегнах. Характерним вважаються садна, крововиливи на шиї, що є наслідком здавлювання руками з метою зламати опір жертви; у ділянці зап'ястків; на внутрішніх поверхнях нижніх третин стегон – під час розведення стегон.

5. Які наслідки має статевий акт?

Насильницький статевий акт може супроводжуватися вагітністю, розладом психічного стану, зараженням венеричними хворобами тощо.

Для вирішення питань зґвалтовану особу доцільно направити на консультативний огляд до акушер-гінеколога, венеролога, психіатра.

Експертиза насильницького задоволення статевого потягу неприродним способом

1. Розбещення неповнолітніх – це розпусні дії дорослих осіб щодо неповнолітніх дітей той чи іншої статі.

Розбещення буває у вигляді:

- розбещувальних розмов;
- демонстрації дітям фото-, відеоматеріалів порнографічного характеру;
- оголення статевих органів, онанізм перед дітьми;
- торкання руками або статевими органами дитячих статевих органів;
- статевого акту із неповнолітнім.

Ознаки розбещувальних дій

Частіше за все слідів розбещувальних дій не залишається. Але такі дії справляють негативний вплив на психіку й моральний стан дитини.

Як розбещувальні дії можуть розцінюватися сліди сперми підозрюваного на тілі чи одязі дитини (після судово-імунологічного дослідження).

При обстеженні малолітньої (-го) можуть виявлятися: гіперемія слизової оболонки присінка піхви; поверхневі садна й подряпини слизової оболонки й шкіри навколо статевих органів (можуть враховуватись лише у разі дотримання дитиною правил особистої гігієни).

2. Гомосексуалізм (мужолозтво, педерастія).

Мужолозтво – це статевий акт чоловіка з чоловіком, коли статевий член активного партнера вводиться у пряму кишку пасивного партнера.

Сліди можуть виявлятися лише при обстеженні у найкоротші терміни після статевих актів.

Карному переслідуванню підлягають гомосексуалісти чоловічої статі. Такі ж прояви задоволення статевої пристрасті, як лесбійська любов, віднесені до порушень морального плану.

Доказові ознаки мужолозтва у активного партнера:

1. Надриви чи розриви вуздечки.
2. Кал на статевому органі.

3. Кров із розривів слизової прямої кишки пасивного партнера.
4. Волосся з промежини пасивного партнера на статевому члені й лобку активного партнера.
5. Венеричні захворювання.

Доказові ознаки мужолозтва у пасивного партнера:

1. Сперма у прямій кишці.
2. Кров із ушкодженого статевого члена активного партнера у прямій кишці.
3. Смегма у прямій кишці.
4. Венеричні захворювання.
5. Волосся з лобка активного партнера навколо ануса й у прямій кишці.
6. Тріщини, розриви, надриви слизової оболонки прямої кишки, гіперемія.

Морфологічні ознаки гомосексуалізму у пасивного партнера:

1. Атрофія та сглаженість складок слизової прямої кишки.
2. Лійкоподібне поглиблення заденпрохідного отвору.
3. Неспроможність сфінктера прямої кишки.
4. Багрово-синюшне забарвлення слизової оболонки прямої кишки.
5. Наявність рубців слизової оболонки прямої кишки.

Зоофілія (содомія, скотолозтво) – статеві акти із свійськими тваринами чи птахами.

Некрофілія – статеві зносини з мерцями.

Фетишизм – статеве задоволення шляхом пестощів, цілування, облизування предметів одягу осіб протилежної статі.

Мазохізм – отримання статевого задоволення від болю, заподіяного партнером.

Садизм – статеве задоволення від болю, що заподіяний партнеру.

Ексгібіціонізм – отримання статевого задоволення під час оголення статевих органів перед особами протилежної статі.